

indtræder, saa kan Forfatningen bruges, men jeg vil ikke sige, at det vil blive til Held og Lykke for Folket. Denne konstitutionelle Stilling er ikke indtraadt endnu, muligvis vil den indtræde. Det er muligt, at de have Ret, der mene, at man ved en Række af Opløsninger kunde fremkalde en saadan Tilstand og spætte Folkets Modstandsevne saaledes, at det i Grunden og faktisk opgiver den sidste Rest af Sunigrundloven og hører sig for det nye Princip, som ved Forfatningen af 1866 er kommet ind i Grundloven. Vi ere da ude over Frøvetiden, saa har Folket i tilstrækkelig Grad viist sin Svaghed, og saa er Opløsning ikke længer fornøden, saa kan man høre sig for, hvad det skal være. Det er een Maade, hvorpaa Forfatningen kan bruges, og jeg opfatter ikke Striden anderledes, end at den, almindelig taget, dreier sig om, at Forfatningen i Virkeligheden skal bruges paa den Maade, at det Forstorn, som i 1866 blev nedlagt i Forfatningen, skal spire op til en saadan Væxt, at det kan bemægtige sig det, som vi ellers antage for den overveiende Del af Folkfriheden, som i 1866 blev tilbage. Det er Opløsningsgrunden; men jeg kan efter mit Skjøn ikke faae ud, at denne Maade at bruge Forfatningen paa egentlig kan blive til nogen virkelig Nytte og Glæde for Folket. Rige overfor denne Betragtning staar en anden Betragtning, som efter min Opfattelse Folkets Flertal har søgt at gjøre gjældende i en Række af Aar, og som mere og mere har faaet Vælgernes Tilslutning, og det er da den, at der maa tages billigt Hensyn til det store, almindelige Folks gennem deres valgte Repræsentanter udtalte Ønsker om Reformen baade i Lovgivning og Styrelsen, og at Folkets Villie, udtalt gennem Bemærkelsen af den almindelige Valgret, maa være Hovedviseren for, i hvilken Retning Landets Styrelse og Landets Lovgivning maa gaa, men at man selvstændig samtidig dermed har erkendt Overhusets fuldstændig grundlovmæssige Berettigelse, og da navnlig har havt den samme Opfattelse, som fra politiske Modstanderes Side under Grundlovs-kampen og ved mangfoldige andre Veiligheder er gjort gjældende, nemlig at Overhuset havde en fuldstændig konstitutionel Berettigelse til at holde igen og holde tilbage og sætte sig mod Dette og Hint, at forhindre og bejjære her og der, at søge at moderere, navnlig indtil der kom en klarere og bestemt Udtalelse af Folkewillien om Reformens Gjennemførelse. Dette er Overhusets Stilling i andre Lande, det er Overhusets Stilling her, og det er den Forklaring, som naturligvis ligger til Grund for ethvert Forstorkammers Dannelses. Man faar da en befindig og rolig Udvikling; ikke Tilbagegang, men Udvikling faar man ved Brugen af det første Kammer paa den Maade, og under denne Form har man tænkt sig det i 1866. Det, som vi nu altsaa skulle lade Vælgerne ved en Opløsning høre os og Regjering og Landssting

imellem, det er Spørgsmaalet, om vor Forfatning kan bruges og da paa hvilken Maade, om enten med Underkastelse af Folkets store Flertal og med Opgivelse af dets retfærdigste og billigste Ønsker, eller med retfærdigt Krav paa i rette Forstand af vor Grundlov at faae sin Villie anerkjendt gennem Lovgivning og Administration. Jeg haaber, at det ærede Medlem for Viborg Amts 4de Valgkreds (Kjøer) vil give mig Ret i, at min Udvikling af, hvad der er Gjenstand for Striden, og hvad der ligger os imellem, er noget fyldigere end hans i dette enkelte Tilfælde. Jeg har ikke villet tilbageholde disse Bemærkninger ligeoverfor det ærede Medlem for Præstø Amts 1ste Valgkreds (Scavenius), der synes at have gjort sig til Talsmand for en Stabilitet hos Overhuset, hos det andet Thing, i Anskuelse, som jeg paa ingen Maade kan tro er faktisk rigtig; thi hvorvel man maa indrømme, at Stemninger og Tilstande i Folket vel kunne influere noget stærkere, navnlig i bevægede Tider, paa Vælgerne til det folkevalgte Kammer, er det dog mit Haab, at man maa kunne bruge den nuværende Forfatning, idet Valgene til Landsstinget ingenlunde kunne blive upaaavirkede af, hvad der bevæger sig i Folket. Vælgere til Landsstinget ville ikke undlade ved deres Valg til det andet Thing, til Overhuset, at tage Hensyn til de Stemninger og Tilstande, som bevæge sig i Folket, idet man nødvendigvis maa forudsætte, at det er det Hensyn, som fornuftige og fædrelandsfjælede Vælgere altid tage. Kun saaledes kan den nødvendige Samvirken mellem begge Thing, ledet af en friskindet Regjering, komme tilstede, og først da kan Forfatningen bære gavnlig Frugt.

Kjøer: Jeg vil begynde med at takke det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) for hans meget interessante og lærerige Foredrag, og jeg giver ham fortsaavidt Ret i hans Udvikling, som han jo her gennemgik — jeg kan sige baade historisk og, jeg havde nær sagt, profetisk — hvad vi muligvis kunne vente os af denne Forfatning, og desværre, jeg vil indrømme ham, at denne Mulighed er den mest sandsynlige. Men naar jeg nu har gjort dette, saa maa det ærede Medlem ogsaa indrømme mig, at, da jeg talte om Opløsningsgrundene, maatte jeg hovedsagelig tænke paa det Spørgsmaal, som Regjeringen under de nu givne Forhold kunde faae i Sinde at opløse os paa. Jeg erkjender det ærede Medlems praktiske Blik paa det politiske Liv baade her og ude i Landet, og jeg er vis paa, at han vil give mig Medhold i, at de Spørgsmaal, hvorpaa Regjeringen vil opløse Folkethinget, ville blive, hvad man kalder et Valgprogram for de kommende Valg. Jeg antager, at det ærede Medlem vil indrømme mig, at man ved Valget hovedsagelig vil se paa, hvorledes de forskellige Folkethingmænd ville stille sig til disse Opløsningsspørgsmaal (Stemmer; Spøire), Skal jeg tale høiere, jeg